

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry LAUSUNTO
PL 510
00101 Helsinki

25.9.2025

EDUSKUNTA
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 99/2025 vp

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2026, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA (PL 30)

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarvion pääluokasta 30 yleisesti sekä keskeisistä muutoksista että kipupisteistä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Pääluokan 30 määräraha laskee noin 74 miljoonalla eurolla (-3 %) vuoteen 2025 verrattuna. Säästöpainotteet johtuvat yleisestä julkisen talouden niukkuudesta ja hallituksen sopeutustoimista. Painopisteissä ja tavoitteissa korostuvat huoltovarmuuden ohella ruokaturva, kotimaisen ruokajärjestelmän kilpailukyvyn turvaaminen, luonnonvaratalouden kestävyys varmistaminen sekä eläin- ja kasvitautien hallinta. Hallinnon osalta säästöissä painottuvat hivenen Luonnonvarakeskuksen ja aluehallintouudistuksessa uusia tehtäviä saavan Ruokaviraston määrärahat.

Vuoden 2026 talousarviossa viljelijätukien ja -korvausten määrärahoihin ei kohdistu leikkauksia yksikötukien tai nykyisten maksujen perusteena olevien määrien osalta. Hallitusohjelman mukaisia säästöjä kohdennetaan luonnonhaittakorvaukseen ja ympäristökorvaukseen kaventaen tulevaa liikkumavaraa. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustusten kolmevuotiseen siirtomäärärahaan myönnetään 110 milj. euroa, josta myöntämispäätöksiä saadaan tehdä 105 milj. eurolla. Määräraha on Suomen CAP-suunnitelman mukainen, mutta liian pieni huomioiden kasvaneen aloitustukien määrän ja kohonneet investointikustannukset. Investointikustannus on jäänyt kustannuskriisin jälkeen selvästi aiempaa korkeammalle tasolle. Tämä yhdessä pankkisäätelyn tiukentumisen ja kuluttajien ostovoiman kehityksen kanssa johtaa tietyillä tuotantosektoreilla vuosi vuodelta alenevaan tuotantoon.

MTK:n lausunnoissa on perinteisesti kiinnitetty huomiota valtionavustuksiin neuvonnan ja 4H-toiminnan osalta. Talousarvion osalta esitämme huolen neuvonnan määrärahojen niukkuudesta niin momentin 30.10.50 kuin Suomen CAP-suunnitelman Neuvo-varojen niukkuuden yhteisvaikutusten osalta. Myös hevosalaan kohdistuu merkittävä leikkaus hevostalouden edistämisen määrärahan alenemisesta alan tehdessä samaan aikaan aktiivista muutosta kohti lisenssimarkkinaa.

Maatalousyrittäjän näkökulmasta talousarvion määrärahat siis vastaavat pitkälti hallitusohjelman lupauksista olla leikkaamatta viljelijätuista. Yleisellä tasolla voidaan todeta talousarvion toteutettavan ruokaviennin edistämistä ja kiertotalouden edistämistä ravinnekierroksen jatkorahoituksella.

Helsingissä 25.9.2026.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö